

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Vogelzangdreef 2A (Houthulst, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019C331
April 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

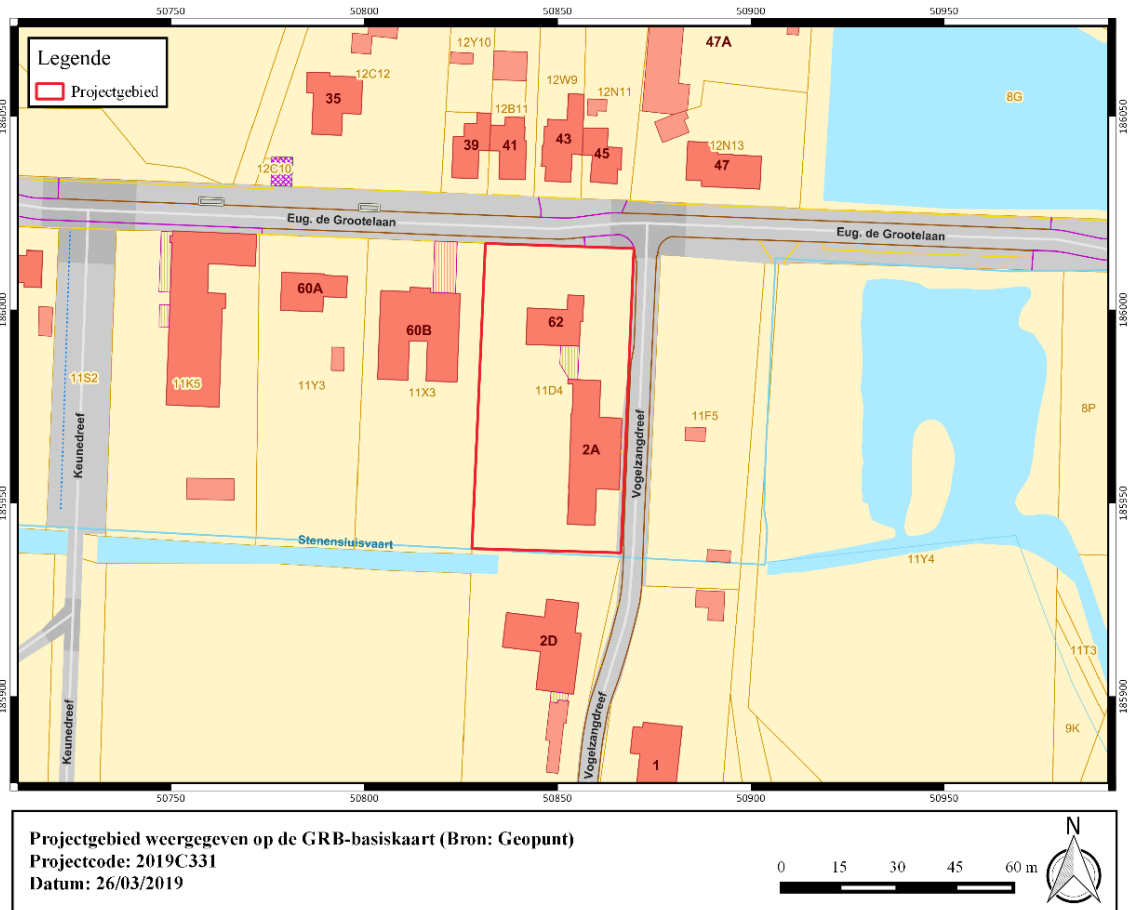

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Dries D'Hallewin Ieperstraat 4 8920 Langemark	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiëk De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Houthulst
	Deelgemeente	/
	Postcode	8650
	Adres	Vogelzangdreef 2A 8650 Houthulst
	Toponiem	Vogelzangdreef 2A
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 50827$ $Y_{\min} = 185937$ $X_{\max} = 50869$ $Y_{\max} = 186017$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Houthulst, Afdeling 1, Sectie D, nr: 11d4, 11°4, 11f4 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Vogelzangdreef te Houthulst. Het terrein is ca. 3038 m² groot en ligt heden braak, de bestaande bebouwing is reeds gesloopt.

Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich aan de voet van de centraal West-Vlaamse heuvelrug, in de zandleemstreek. Ter hoogte van het onderzoeksgebied stroomt de Stenensluisvaart. De Quartairgeologische kaart plaatst het onderzoeksgebied binnen het alluvium van deze waterloop en geeft een profielopbouw weer van fluviatiele afzettingen van het Holoceen die rusten op de Pleistocene sequentie. De bodemkaart geeft aan dat het sediment ter hoogte van het onderzoeksgebied bestaat uit hydromorfe zandleem zonder profielvorming. Gelet deze waterverzadigde toestand was het terrein vermoedelijk te nat voor bewoning of bewerking in het verleden.

Historische en cartografische bronnen situeren het terrein binnen de grenzen van het bos van Houthulst. Op de Ferrariskaart is het terrein integraal bebost. Op 19^e-eeuwse kaarten blijft het terrein als bos in gebruik. Opmerkelijk is dat de loop van de Stenensluisvaart zich in de 19^e eeuw ten noorden van het plangebied bevindt terwijl deze zich heden ten zuiden van het onderzoeksgebied situeert. De impact van het kanaliseren van de waterloop op het bodemarchief is niet gekend. Tijdens de Eerste Wereldoorlog komt het plangebied te liggen in het Duitse hinterland. Na de Tweede Slag om Ieper schuift het front op richting de stad en komt het terrein relatief ver achter de frontlijnen te liggen. Tijdens de Derde Slag om Ieper schuift de frontlijn terug op richting het oosten waardoor het onderzoeksgebied binnen schootsafstand van de geallieerde artillerie komt te liggen. Vermoedelijk is het terrein in het laatste oorlogsjaar menigmaal onder vuur genomen door het Britse geschut. Met het Duitse lenteoffensief van 1918 schuift de frontlijn terug op richting het westen. Een loopgravenkaart van op het einde van de oorlog geeft net ten noorden van het terrein een complex van smalsporen weer die geflankeerd worden door prikkeldraadversperringen. Enkele tientallen meter ten oosten van het onderzoeksgebied staat vermoedelijk Duits geschut afgebeeld. Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied bevinden zich geen defensieve structuren.

Op het plangebied of in de nabije omgeving ervan zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. De gekende waarden in de ruime omgeving betreffen cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht en logistieke infrastructuur uit de Eerste Wereldoorlog.

Concreet kan, op basis van de cartografische gegevens en de bodemkundige data, ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan worden van een eerder beperkte archeologische verwachting. Gelet het gebrek aan potentiële kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Vogelzangdreef te Houthulst worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. De gegevens van de Quartairgeologische kaart en de bodemkaart wijzen op een zeer natte, waterverzadigde bodem die in de winter onder water komt te staan. Het terrein was naar alle waarschijnlijkheid veel te nat voor bewoning en bewerking in het verleden. Dit wordt enigszins bevestigd door de cartografische gegevens. De Ferrariskaart geeft doorgaans een eindsituatie weer inzake landontginning en gebruik waarbij duidelijk is dat het terrein tot in de 20^e eeuw in gebruik was als bos. Uiteraard dient rekening gehouden te worden met de eventuele archeologische neerslag van subsistentieactiviteiten in het bos. Dit betreffen echter puntwaarnemingen. Hierbij dient ook de beperkte oppervlakte van het plangebied in acht genomen te worden. Daarenboven kan redelijkerwijs aangenomen worden dat de reeds gesloopte bebouwing een zekere impact gehad heeft op het bodemarchief en dit lokaal verstoord is. Gelet deze versnippering en de beperkte verwachting inzake resten van bewoning in het verleden wordt de kans dat verder onderzoek, in eender welke vorm, nog leidt tot kenniswinst als zeer beperkt beschouwd.

Vanwege het ontbreken van potentiële kenniswinst bij verder onderzoek wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd.

Uiteraard dient hierbij gewezen te worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Vogelzangdreef te Houthulst. Het landschappelijk kader en de cartografische gegevens wijzen op een eerder beperkte verwachting inzake archeologisch erfgoed. Daarenboven moet rekening gehouden worden met de verstoring ter hoogte van de reeds gesloopte bebouwing en de beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied. Gelet deze gegevens wordt de kenniswinst bij verder onderzoek, in eender welke vorm, als minimaal ingeschat.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

